

בס"ד

ישועת יעקב

A Mishna a Day

Connecting Fathers and Sons in our Challenging World

וַיָּקָם עֲדוֹת, בְּיַעֲקֹב, וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל:
אֲשֶׁר צִוָּה אֶת-אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לְבָנֵיהֶם.
לְמַעַן יֵדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יוֹלְדוּ;
יָקֻמוּ וַיְסַפְּרוּ לְבָנֵיהֶם.

תהילים ע"ח

מאת נעם מאיר פריימן

ירושלים עיה"ק

Katzenelenbogen 6/16

Har Nof

Jerusalem

02 651 1324

6/16 12177187

מר נדב

י"ד ש"ס

02-651-1324

כ"ב חשוון ה'תשס"ו

(אליהו, משה)

My dear student and friend, Rav Noam Freiman M.C.E. has authored an important and timely pamphlet which both addresses a major problem facing the religious community and proposes a plan to help remedy it. The problem is the increasing alienation of our children from Torah Judaism which includes an increasing generational gap between parents and their children. The proposal is to reestablish the traditional role of the father as a teacher of his son in accordance with the original Torah mitzvah of teaching Torah.

In Bava Basra 21a we are told that Yehoshua ben Gamla established a system of schools in order to educate Jewish children whose fathers could not do so. As the author shows in his pamphlet, this enactment was not meant to replace the traditional father-to-son transmission of Torah, but only to supplement it. In a world which is not only growing increasingly antithetical to Torah values and perspectives but is fostering a greater and greater emphasis on conformity and suppression of individualism within the religious educational institutions, renewing the father-to-son tradition of Torah transmission is, in my opinion, a first and necessary priority for all of us.

The pamphlet which he has written comes, therefore, from his heart, his mind, and his experience. I'm sure that whoever reads it will be inspired.

With prayer that our toil should not be for nothing.

בשר ודם לא יעשה, אלא רוח הקודש

Meir

Shlomo

A Mishna a Day

Connecting Fathers and Sons in our Challenging World

The basic idea of this essay is that fathers should learn a *Mishna* a Day with their young sons, preferably before bedtime. Ideally, it should not be a *mishna* that he learns in school. It takes 5 to 10 minutes to review a *mishna*, and it is important and enjoyable for both the father and the son.

On Wenesday, כ' אדר ב' תשע"ו, March 30, 2016, the worldwide **משנה יומית** cycle is starting again from the beginning of **ברכות**. By learning two **משניות** each day, one can finish all of **משניות** in five and a half years.

Question 1: Why now, in the year תשע"ו? How is the present different from the past?

Our new modern world of internet, smartphones, and computers is interfering with chinuch. With the press of a button our children are open to a world that directly opposes our *hashkafah*. I do not have to elaborate.

Secondly, not necessarily related to the first problem, there are more child-parent relationship issues than ever before. For example, *chutzpah* or not listening to parents. In the last *Mishnah* of *Sotah*, Chazal teach us:

“בעקבות משיחא חוצפא יסגא (תרבה)” *Before Mashiach comes, chutzpah will prevail*. Is there anything we, as parents can do about it? The answer is yes—by learning *Torah* with our children.

Gemara Kiddushin page 30b:

האשה נקנית פרק ראשון קדושין

כך הקב"ה אמר להם
 לישראל בני *בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים
 בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר °הלא אם חטיב שאת ואם אין אתם נמסרים
 עוסקין בתורה אתם נמסרים בידו שנא' לפתח חמאת רובין ולא עוד אלא
 שכל משאו ומתנו כך שנאמר ואליך תשוקתו ואם אחה רוצה אתה מושל
 בו שנאמר ואתה תמשל בו

“This is what Hashem says to Bnai Yisrael, “My sons, I created a Yetzer Hara and I created a Torah as an antidote (spice). If you learn Torah, you will not be given into its hands....and if you do not learn Torah, you will be given into its hands ... and if you want (adds Rashi ‘to learn’), you can control him.”

We see from this *Gemara* that the only way we can combat our challenging world is by learning Torah. Nothing else works.

Strengthening a Torah learning connection with our sons will definitely help to prevent future problems that might arise. It will build a very healthy positive and special connection between father and son. What can be more beautiful than that?

Question 2: Why should I start learning with my son davka when he is young?

Young children are מקבילים (accepting). The more that the child grows up, he wants to be more independent and have a mind of his own. It is much easier to sit down with a young child than an older one.

Let us start with an example that we can understand. We give our children vitamins, shots, and healthful food in order to strengthen them. So too with the נשמה - we have the ability to strengthen it.

רבינו יונה מ ש ל י א ג

כל שיראת חטאו קדמה לחכמתו חכמתו מתקיימת (אבות ג' י"א): ח. שמע בני מוסר אביך.

במצות מוסר אב ואם החפצים בתקון מנהגי הבן וטוב מוסרו. ואחת מן האזהרות הנזכרות תמיד מן הספר הזה שיוהיר על הבן לשמוע מוסר האב. ועל האב להוכיחו. וטעם העיקר הוה מפני כי הנער לא שלמו כל י ש כ ל ו עד אשר יגדל ויצר לב האדם רע מנעוריו. והנה הוא מתנהג כפי תאוותו כי אין לו עזר מאת שכלו להוכיח נפשו ולהניח דרכי תאוותו ואחרי שירגיל נפשו בימי הנערות ללכת אחרי תאוותו יתחזק ה כ ח ה מ ת א ו ה אשר בו וכאשר יגדל וישלם כח שכלו ויבקש להפר מדרך תאוותו יכבד עליו מפני הגדול וההרגל. על כן צריך שיעזרוהו יולידיו בשכלם ויוכיחוהו וידריכוהו בדרך ישרה בימי הנערות וגם כי יזקין לא יסור ממנה. ודרך התוכחת מתבארת מפסוק אחר והוא חנוך לנער על פי דרכו (כ"ב ו'). ויורה על הענין שאמרנו מה שאז"ל י"ג שנה קדם יצר הרע ליצר טוב (אבות דר' נתן ג') פ' ט"ז):

Rabbenu Yonah says, "A child's שכל (intellect) is not fully developed until he is 13 years old. Until then, the yetzer hara is with him and he goes after his desires (תאוות). He has no help from his שכל to leave them since he is very used to going in his bad ways. Even when he matures and his mind develops, it is very hard for him to change his ways because his תאוה will get in the way. Therefore his parents must use their שכל in helping him while he is young until he matures at his bar mitzvah, and only then will his yetzer hatov become part of him."

Rabbenu Yonah is saying that parents must be their children's יצר הטוב until theirs "kicks in."

Question 3: It is clear how important it is for my son to learn from a young age. However, I send my son to school and pay tuition. Isn't that sufficient?

Of course, it is our obligation as parents to send our children to school and מוסר נפש to our devoted teachers, who are truly כל הכבוד for our children. What has to be emphasized is the father's role in teaching his own son in our challenging generation. We need that one-on-one relationship. Let us go back to basics. In the קריאת שמע that we recite twice a day it says: "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך"

משנה תורה

ה"א

היד החזקה

לרבינו משה ביד מייטק ז"ל

הלכות תלמוד תורה

א נשים ועבדים וקטנים פטורים מלמוד תורה.
י אבל קטן אביו חייב ופטור מלמוד תורה
שנאמר ולמדו אותם את בניכם ובלכתך בם. ואין
האשה חייבת ללמד את בנה שכל החייב ללמוד חייב
ללמד:

ן באיטלי אביו חייב ללמוד תורה בשיתחיל לדבר מלמדו תורה צוה לנו
שה שמע ישראל, ואחר כך מלמדו מעט מעט פסוקים פסוקים עד שידעה בן שש, או בן שבע דכל לפי בוריו. ויחליטו
צל מלמד התינוקות:

Rambam, in the beginning of Hilchos Talmud Torah starts out with this mitzvah and quotes this pasuk. This pasuk is also written in our mezuzos and tefillin.

The Shulchan Aruch starts with this mitzvah:

שלחן ערוך

יורה דעה

הלכות מלמדים

דבדה חייב כל אדם ללמד לבנו ולהעמיד תלמידים. וכו' כ"ב סעיפים:

א מצות עשה על האיש ללמד את בנו תורה ואם לא למדו אביו חייב ללמד לעצמו

ה' [י] מאימתי מתחיל ללמד לבנו משתחיל לדבר
מתחיל ללמדו תורה צוה לנו וגו' ופסוק ראשון
מפרשת שמע ואח"כ מלמדו מעט מעט [יא] עד שיהא
י' כבן ששה ג' אר כבן (ד) שבעה ראז מולידו אצל
מלמדי תינוקות:

It is true that the Rambam and the Shulchan Aruch mention sending a six or seven year old son to a rebbe, but what has to be analyzed is the important question: does that mean that I, as the father, have fulfilled my total obligation in the mitzvah of teaching my children? Can I go to sleep now and not pay any more attention? The answer is NO. Let us look at two sayings of Gedolei Yisrael.

Rav Moshe Feinstein z"l – Sefer Dibros Moshe on Kiddushin page 29a:

משה

קידושין

דברות

ענף ג

ולפ"ד שיש צ' עניינים צמאות הלמוד, יש לפרש והמנוה על האב
ללמד לבנו, והמנוה על האחרים ללמד לכל בני ישראל הם
שני עניינים, והמנוה שעל האב הוא בשציל צורכי הצן דעליו מוטל
לראות שצנו יוכל להתקיים בהעולם שלא יכשל ח"ו בשום חטא ויוכל
לקיים מצות התורה שיצטרך צחייו, דהא נקט לה בצרייתא בחדא
מחאה עם החיוצ ללמוד חומנות ולהשיאו אשה שהם לצרכי חיו
שככלל זה הוא גם שידע המצות ח"ך להתנהג צחייו שלא יכשל בחטא
לא באיסורים ולא בחסרון קיום המצות, שלה סגי כשילמדהו עד
שידע עיקרי המצות ויצין לשאלו כשיצטרך לעשות אחז דצר
מהחכמים היודעים להורות וגם כדי שיוכל לקיים מצות הלמוד
בשלמה שלה סגי כשילמדהו מקרא.

ת"כ

והרמב"ם שסוצר שחייב ללמדו צשכר עד

שיקרא תורה כולה, שכונתו גם נביאים וכתובים כדכתב הנ"ל סק"צ
והש"ך סק"ה והגר"א צ"ק י"ד, גמי לא יסלוג ע"ז חבל הוא משום
דעול האדם לחטא מאד כח יאה"ר שלכן צריך האב ללמדו לצורכי
חיו גם נביאים וכתובים שהם דברי מוסר להגילו מיה"ר שצשציל
זה נכתבו כדא"ר חזק צרי חגיג צנדרים דף כ"ב.

There are two obligations in the *mitzvah* of *limud Torah*:

1. A father teaching his son, and 2. The *rebbe* teaching his *talmidim*.

The father's obligation in teaching *Torah* is to attend to his son's needs, to see that his son can manage in this world and not do any *averos* and to enable his son to do the *mitzvos* of the *Torah* that he will need in his lifetime. The proof is written in *Gemara Kiddushin* 29a, where the father's obligations are listed: *Bris Milah*, *Pidyon Haben*, teaching *Torah*, arranging a proper marriage, teaching him a trade, and, some say, teaching him to swim.

Rav Moshe z"l writes— just like a father teaching his son a trade and arranging for his marriage attends to his physical needs, so too teaching him *Torah* attends to his spiritual needs. Later on in his *chiddush*, *Rav Moshe* cites the opinions of the *Shach*, the *Taz* and the *Gra*, that one should teach **נביאים** and **כתובים** because these studies teach us *musar* in order to save us from the *yetzer hara*.

Rav Moshe z"l is teaching us an important and vital lesson. Our job as fathers is to teach our children how to manage in this world with the help of *mitzvos* and *musar*. The father must make sure that this is ingrained in his son. He cannot just send him to school and say, "It is the *rebbe*'s problem." It is the father's *mitzvah* and *zechus*. A father has completed this *mitzvah* when his son is standing on his own two feet. This is not an easy *mitzvah*.

Now we can see why it is part of **קריאת שמע** that we recite twice daily and before bedtime.

משנה תורה

א"ת

היד החזקה

לרבינו משה ב"ר מיימון ז"ל

ספר אהבה

הלכות קריאת שמע

ב ומה הוא קורא שלשה פרשיות אלו הן שמע והיה אם שמע ויאמר ומקדימין לקרות פרשת שמע מפני שיש בה יהוד השם ואהבתו ותלמודו שהוא העיקר הגדול שהכל תלוי בו. ואחריה והיה אם שמע שיש בה צווי על (זכירת) שאר כל המצות. ואחר כך פרשת ציצית שגם היא יש בה צווי זכירת כל המצות:

שמע ישראל - יחוד השם. 1. שמע קריאת שמע The Rambam says that
ואהבת את ד' אלקיך - אהבת השם. 2. and

Immediately following these important verses is the verse of learning Torah
which is העיקר הגדול - everything depends on it.

The second Gadol is Rav Eliezer Puppo, known for his classical *musar sefer*,
פלא from 200 years ago.

פלא תורה יועץ תרה

ובְּשִׁיגְדֶל הַיָּלֵד מַעֵט וַיְהִי קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְדַבֵּר, אָבִיו מְלַמְדוֹ חוֹרֵד: וּבְכָל יוֹם
וּבְכָל שָׁעָה יֹאמַר עִמּוֹ פְּסוּקֵי-חוֹרָה וְעִנְיֵי-חוֹרָה. כְּשִׁיגְדֵל עוֹד מַעֵט, יוֹלִיכֵנוּ
אֶצֶל מְלַמְד־חִינוּקוֹת; וְלַעוֹלָם כְּשִׁילְמֵד אֶצֶל מְלַמְד־חִינוּקוֹת — הַלְמוּד שֶׁל בֵּית
הוּא עָקָר. וּבְכָל יוֹם וּבְכָל לֵילָה וּבְכָל שָׁבָת וּבְכָל עֵת שֶׁהוּא פָּנוּי יִלְמַד עִם
הַחִינוּק בְּפִי כָחוּ;

וְלֹא טוֹב עָשׂוּ הַתְּלַמִּיד־חֲכָמִים שְׂאִינָם רוֹצִים לְלַמֵּד עִם בְּנֵיהֶם וְעִם תְּלַמִּידֵיהֶם
קָטָנִים, מִפְּנֵי שְׂדוּמָה בְּעִנְיָהֶם כְּבִטּוֹל בֵּית־הַמֶּדְרָשׁ; שֶׁכְּשִׁלּוּמִידִים לַעֲצָמָם,
יְכוּלִים לְלַמֵּד בְּיוֹם אֶחָד בְּמָה רַפִּים גְּמָרָא וּפּוֹסְקִים וּלְכַתֵּב רַבִּי חוֹרָתָם, לֹא כֵן
עִם הַתְּלַמִּידִים צָרִיף לְהוֹצִיא זְמַן זְמָנִים לִהְיוֹת חוּזֵר עִמָּהֶם עַד שִׁילְמִדּוֹ כֹּל דָּבָר,
וְצָרִיף טַרְחָא וְעָמַל וַיִּגְזַע רַבָּה. וְמִי שֶׁמַּעֲשִׂיו לְשֵׁם-שָׁמַיִם לַעֲשׂוֹת נַחֲתִירוֹת
לְיוֹצְרָנוּ, כִּי זֶה צָרִיף לִהְיוֹת כֹּל מְגַמְתָּנוּ בְּזִמְנֵי חַיּוּתָנוּ — לְהוֹצִיא הַחַיִּים בְּעֲשִׂית
נַחֲתִירוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ — לֹא יְחַוֵּשׁ עַל כָּל זֶה, רַק יִבְחַר לוֹ אֶת אֲשֶׁר הוּא
יֹתֵר נַחֲתִירוֹת לְיוֹצְרָנוּ, וְיֹתֵר עוֹשֶׂה נַחֲתִירוֹת לְיוֹצְרֵי בְּמָה שִׁלְמֵד אֶת
כֹּן־חֲבָרוֹ וְאֵת בְּנוֹ אֶפְלִי אֶלֶף־בֵּית — הַכֹּל שְׂאִין בּוֹ חֲטָא, מִמָּה שִׁילְמֵד הוּא
נִגְעִים וְאֵהָלוֹת; וְאִם אֵין גְּדִיִּים אֵין תִּלְשִׁים וְעַת לְכָל חֶפֶץ וּלְפָס צַעֲרָא אֲגָרָא:

וַיִּדְעוּ מַעֲלַח הַכֹּל חִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית־רַבֵּן, עַד שֶׁאֲמָרוּ (שִׁבְחָה קִיט.) שֶׁהָעוֹלָם מִתְקַיֵּם
בְּהַכֵּל חִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית־רַבֵּן, וְהֵם מְכַשְׁלִין כָּל גְּזֵרוֹת קִשּׁוֹת וְדַעוֹת.

"Even though a child learns with his rebbe, the learning that he does in his home is most important. Every day and night and Shabbos, whenever he has the time he should learn with his child according to the strength of the child.

It does not reflect well on our generation that talmidei chachamim do not want to teach their own children and young students because they feel it is **ביטול תורה**. They incorrectly assume that they can accomplish a great deal more in one day studying a few pages of Gemara and poskim and thereby write many chidushim. Teaching is toil and requires tremendous devotion. Our obligation is to give **נחת רוח** to our creator by teaching our sons."

Gemara Shabbos page 119b notes, "the breath of children that are learning keeps the world going and nullifies harsh decrees."

The פלא יועץ is very clear.

The source for sending our sons to school is from Gemara Baba Basra 21a:

לא יחפור פרק שני בבא בתרא כא

דאמר רב יהודה

אמר רב ברם זכור אותי האיש למד ויהושע
 בן גמלא שמו שאלמלא הוא נשחבר תורה
 מישראל שבתחלה מי שיש לו אב מלמדו
 תורה מי שאין לו אב לא היה למד תורה מאי
 דמיסדרוש^א ולמדתם איהם ולמדתם אתם התקינו
 שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים מאי
 ישיב^ב דרוש^ג כי מציון תצא תורה (ה) ועדיין מי שיש
 לו אב היה מעלו ומלמדו מי שאין לו אב לא
 היה עולה ולמד התקינו שיהו מושיבין בכל
 פלך ופלך ומבניסין אותן כבן מ"ז כבן י"ז ומי
 שהיה רבו כועס עליו (ז) מבעיט בו ויצא
 עד שבא יהושע בן גמלא ותיקן שיהו
 מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה
 ובכל עיר ועיר ומבניסין אותן כבן שש כבן
 שבע (ח)

לא מצינו מחזיקי : משום טעם יהושע בן גמלא . אחר מן הסתמים
 הגדולים שעמדו בבית שני כדאמר ביבמות (דף סא) (זלמדתסי) אוחסם.
 האב עלמו מזה ללמדו :

“Rav Yehudah in the name of Rav says about Yehoshua ben Gamla, a Kohen Gadol during Bayis Sheini, that if not for him, Torah would have been forgotten from Yisrael.

Yehoshua ben Gamla says– if one had a father, then his father taught him Torah, but if he did not have father, then he would not learn Torah.”

Yehoshua felt that this was not acceptable. Therefore, he and his *beis din* decreed that schools should be established in every district for all boys.

It is very interesting that the *Gemara* claims that the institution of a school system was for boys who unfortunately did not have fathers to teach them.

Question 4: You might ask– “I learn with my son once a week on Shabbos and I even go with him to Avos uBanim. Why should learn with my son every day?”

I am just suggesting an idea to give our children “*Torah* booster shots.”

School is intended to give our children learning skills, enabling them to attend *Yeshiva Gedola* which lets them advance to a higher level. In *Avos uBanim* the fathers review what their children learned during the week in school. There is no doubt that *Avos uBanim* is a fine innovation. The idea of a ***Mishnah a Day*** is separate from what the child learns in school. It is “fun time.” It has nothing to do with school. Children need a break from school when they come home.

(continued on next page)

Question 5: Again, why every day? Isn't once or twice a week enough?

Let me start with Rav Moshe Chaim Luzzato, who authored מסילת ישרים and דרך השם:

בְּנֵי מֹשֶׁה חַיִּים לוֹצְאִים

דֶּרֶךְ ה'

ד סרק שני

בְּתִלְמוּד תּוֹרָה

וְאִם עַל פִּי כֹן, כִּי נִדְוָל גִּלּוֹ לָנוּ חֻכְמֵינוּ וְכִרְוֹנָם לִבְרָכָה, שְׁאֵלָנוּ לֹא הָיוּ הַרְשָׁעִים עוֹזְבִים אֶת תִּלְמוּד הַתּוֹרָה, סוּף – שֶׁהָיוּ חוֹזְרִים לְמוּטָב, כִּי אִם עַל פִּי שְׁאֵין בְּלִחָם לְהַמְשִׁיךְ שׁוֹם הַמֶּשֶׁךְ מִלִּפְנֵי יִתְבָּרֵךְ כְּמוֹ שְׁזָכְרֵנוּ, כִּבְר דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָם מְקַדְשִׁים וְעוֹמְדִים, מִצַּד עֶצְמָם, עַד שֶׁבְּהִתְמִיד הָעֵסֶק בָּהֶם, יֵצֵעַ מֵהֶם פַּעַם אַחֵר פַּעַם קִצָּת הַתְּעוּרָרוּת, וְכְמוֹ דְּמוּת הָאָרֶז – קִטְצָה שֶׁבְּקִטְצוֹתָ, אֵל הָעוֹסֵק בָּם, שְׁסוּף סוּף תִּגְבֵּר עָלָיו, וְתִחְזִירָהוּ לְמוּטָב, וְהוּא מֵה שְׁאֵמְרוּ חֻכְמֵינוּ וְכִרְוֹנָם לִבְרָכָה: “הִלֵּנָא אוּתִי עֲזִבוּ וְתוֹרַתִּי שְׁמְרוּ, שֶׁהִמְאֹר שְׁבָה מִחֲזִירָן לְמוּטָב” (מִדְּרַשׁ אֵיכָה סְחִיחָא ב), וְאַמֶּנּוּ פְּשׁוּם הוּא, שְׁאֵין הַדְּבָרִים אֲמֹרִים בְּמִי שִׁיתַּעֲסֵק בָּהּ דֶּרֶךְ שְׁחֹק וְהַתּוֹל, אוֹ לְגִלּוֹת בָּהּ פָּנִים שְׁלֵא בְּהִלָּכָה, אֲלֵא שִׁיתַּעֲסֵק בָּהּ לְפָחוּת כְּמוֹ שֶׁמִּתַּעֲסֵק בְּשָׂאֵר הַחֻכְמוֹת.

“A great secret is revealed to us by Chazal. If the רשעים would not have left learning Torah, they would have been good. Torah by itself is kadosh. Through hasmada, learning will give them התעוררות and in the end it will overpower them and they will return to acting properly.”

This is mentioned in Midrash Eichah, where Hashem says, “You could leave Me, but keep my Torah because the light of Torah will cause you to repent.”

To summarize, the Ramchal reveals a big secret. Learning Torah is so powerful that it is a *segulah* to be *Chozer b'Tshuva*.

We think the word *chinuch* means “to teach.” We are familiar with the phrase “I am *mechanech* my son”.

This is also true. If you look in *Gemara Chagiga* page 6a:

ו הבל חייבין פרק ראשון חגיתא
 קמן מבטיא •
 הלא אין חינוך קמן אלא כדי להגידנו
 שיהא ברוך אחר מנהגו לכשיגדיל
 וזיון שזה פסוק לכשיגדיל למה לי
 חינוך : שיכול להמשיך • קודם

Rashi defines the meaning of the word *chinuch*: “*Chinuch of a minor means to guide him in order that he should continue with his good ways when he grows older.*”

The *Alter of Kelm* writes:

חכמה ומוסר מב

באשר נעייין על טבע האדם, נראה כי
 הדבר אשר הורגל בנעוריו, חמור
 בעיניו מאד, ונותן לבו עלי' לשמרם
 ולקיים, משא"כ, דבר שלא הורגל בו,
 לזר נחשב בעיניו — ואם יקיים ?

“*The nature of people is that the things they accomplished as children are more serious in their eyes and they want to continue these activities as they get older. Activities which they did not do when they were young in later years are foreign to their eyes.*”

If a father learns every day with his son, and it becomes a habit, he will continue in this path when he will become older.

Question 6: Why learn Mishna? Why not learn Chumash or Navi?

All Torah has equal value. But, in particular, learning of *Mishna* has a number of benefits:

Mishna is the basis of *Torah shel b'al peh*. All of *Shas*, *Bavli* and *Yerushalmi* is based on *Mishna*.

A *Mishna a day* will help your child's שאיפות התורה, *Torah* aspirations.

In all aspects of life one needs to have goals.

Someone may desire to be a physician, lawyer, or accountant— a goal which he must work hard to achieve. The same is true with *Torah* when a child aspires to become a *talmid chacham*.

Telling beautiful stories of *talmidei chachamim* is fantastic. The best way to inspire your son is through actual *Torah* learning. A 7-year-old child who begins by learning a *Mishna a Day* will have completed approximately 2,000 *mishnayos* by the time he becomes *bar mitzvah*, making a great leap forward. This is one half of the *mishnayos* of *Shas*. He may come to realize that if he learns two *mishnayos* a day, he will complete the entire *mishnah* by the time he becomes *bar mitzvah*. That is quite a boost for *שאיפות התורה*— to launch him on a path of great *Torah learning* for the rest of his life and to inspire future generations.

Through the writings of the *Chofetz Chaim*, we learn a very important lesson about learning *Torah*:

חוררה פרק ח אור

(*) אף ששם נתרבה ההשגה בתורה הרבה יותר מאשר השיג פה, אכל והו רק באותן הפרשיות ובאותן ההלכות אשר עמל בהם בעודו בחייו; אכל אותן הפרשיות וההלכות אשר לא נחן דעתו עליהן להשיגן, ואין לו ידיעה בהן כפה, שוב לא ישיגו לעולמי עולמים. כי מצינו שם נריעה על המצוות, כמו שכתוב: "זרעו לכם לצדקה"; ושם נריעה מנח גם כן על אור התורה, כמו שכתוב: "אור נרע לצדיק וגו'" (וכצין זה יש במשלי כמה פסוקים); ואם נתעצל בעת ההייעה לזרע, מאין תבוא לו הקצירה?

פרק ט

(וסדר זרעים)

וטהרות, שאין לנו כי אם משניות, ילמד על-כל-פנים אותם עם באריהם מרבותינו, למען ידע לעתיד מה שיהיה הקדוש-ברוך-הוא; דאם לא כן, הלא יחסר לו לנצח חלק גדול מספר התורה, אשר לא יזכה חס ושלום לשמע אותם מפיו הקדוש-ברוך-הוא, שאין צורך ואין שיעור לסודות אשר נגלה הקדוש-ברוך-הוא באותן הפרשיות.

"In Olam Haba, a person is only granted to learn in depth the material that he learned in this world, Olam Hazeih. What he doesn't learn in Olam Hazeih, he will not learn in Olam Haba. There are far greater revelations in Olam Haba than what one can obtain in Olam Hazeih. They are revealed to him in those parshiyos and halachos that he toiled to attain in this world."

(*) אף שבעולם הנשמות משיג הרבה בכל חלקי התורה שלמד בעולם הזה – שם ההשגה הנפלאה שהוא משיג, הוא כה בגדר תענוג, ולא בגדר מצות עשה של למוד התורה; וגם הוא רק בענינים שלמד בעולם הזה ולא יוחר.

In Chomas Hadaas, the Chofetz Chaim writes– “In the world of the neshamos the neshama attains all the parts of the Torah that he learns in this World. In Olam Haba, it is in the category of תענוג (spiritual enjoyment).”

The Chofetz Chaim elaborates upon this idea in *Torah Or* (chapter 9) and in *Shem Olam* (chapter 2).

Question 7: Why learn with your son before he goes to sleep? Maybe he is too tired?

If your son is too sleepy, do not learn with him. However, children love to jump out of bed every night. Your efforts to encourage them to go to sleep can be used wisely by encouraging them to learn a *Mishna a Day* before bedtime provided it is done in a most loving and beautiful manner with hugs and encouragement. This will remain with him; he will remember these evenings when he is learning in *Yeshiva Gedolah* and when he is raising his own children.

Conclusion

We all realize that my recommendation of learning with our children one-on-one is not new. I am trying to re-emphasize its importance because of the rapid technological advances that are distracting our youth and adults.

We are a gifted *Holy Nation*. Hashem Yisborach has given us, with love, the answers as to how to focus and to grow in this world from generation to generation. We should merit to experience the last pasuk of *Navi*:

והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם

I wish to end on a powerful and personal note. My grandfather Rav Yehoshua Yaakov Epstein z"l, in whose memory this essay יעקב ישועת is written, was an admired and beloved Rav in Syracuse, New York. My mother and her siblings grew up in a city where there were no Jewish day schools, yet their parents made it their life goal to teach Torah to their children on a daily one on one basis. My grandfather z"l and my grandmother, Rebbetzin Malka Epstein, raised Torah-motivated and committed children through a special parent-child relationship in a time and a place where this was rare. This was a daily experience in their home. Today, all of their children, my mother, aunts and uncle, continue this precious legacy and love to learn on a daily basis. I must add that this was the characteristic that attracted my father to be a ben bayis in their home when he came in the summer of 1959 from Brooklyn, New York to do research at Syracuse University. In the first letter to his parents he mentioned the spiritual beauty of what he saw and had experienced. My father recalls with admiration witnessing the "Rabbi teaching Navi to his children on a rowboat in the Finger Lakes during summer vacation." My parents and grandparents have been my role models in my Torah development and in my own efforts to similarly educate my children using the one-on-one parent-child learning system.

נעם מאיר פריימן

ירושלים עיה"ק

אדר תשע"ו